

Maribor
 Koroška lista: --
 Celo leto . . . K 12--
 Pol leta . . . " 6--
 Četrt leta . . . " 3--
 Mesečno . . . " 1-20
Zunaj Avstrije: ----
 Celo leto . . . " 15--
Posamezne številke
 -- 16 vinarjev. --

STRAŽA

Inserati ali oznanila
 se računajo po 18 vinarov
 od 6 redne petivrstice: pri
 večkratnih oznanilih velja
 -- popust. --
"Straža" izhaja v po-
deljek in petek popoldne
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor
 Heroška ulica. 5. -- Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.-12. ure popoldne.

Wilsonov odgovor Nemčiji.

Državni tajnik Združenih držav Severne Amerike, Lansing, je v imenu predsednika Wilsona odposlal zastopniku v Švici sledečo noto kot odgovor na nemško mirovno ponudbo:

"Čast mi je, potrditi v imenu predsednika prejem Vaše note z dne 6. oktobra, ki vsebuje naznanilo nemške vlade predsedniku. Imam od predsednika nalog, da Vas prosim, da naznanite državnemu kancelarju sledeče:

Predno odgovarja na prošnjo cesarske nemške vlade ter da se s tem odgovori tako odkritosrečno in prostodušno, kakor zahtevajo važni interesi, za katere gre, smatra predsednik Združenih držav za potrebno, da si zagotovi natančen smisel note nemškega državnega kancelarja. Ali meni državni kancelar, da sprejme cesarska nemška vlada pogoje, katere je označil predsednik v svoji poslanici na kongres Verovameriških Združenih držav dne 8. januarja in v nato sledečih poslanicah in da bi bil namen za začetek razgovora samo ta, da se pride do sporazumljenja o praktičnih podrobnostih njih uporabe?

Predsednik Združenih držav smatra za svojo dolžnost, da izjavlja k predlogu za premirje, da se bi ne smatral za upravičenega, da bi vladam, s katerimi je vlada Združenih držav v zvezi proti osrednjim državam, predlagal premirje, dokler se naha-jajo armade osrednjih držav na njihovih tleh. Dobra vera pri vsakem razgovoru bi seveda bila odvisna od soglasja osrednjih držav, da se takoj in povsod odpokličejo čete osrednjih držav iz zasedenega ozemlja.

Predsednik se smatra za upravičenega tudi za vprašanje, je-li govori nemški državni kancelar le samo v imenu tistih sil države, ki so do sedaj vodile vojno. Predsednik smatra odgovornost za vprašanje iz vsakega ozira kot izvanredno važen."

Wilson je mnenje človek. Ni tako brutalno odklonilnega vedenja kakor kak Lloyd George ali Balfour ali Clemenceau ali Sonnino. Ni pa nič manj odločen ali bolj spravljiv. Kar zahtevajo omenjeni možje, isto zahteva Wilson, samo v bolj uljudni obliki. Uljudni Amerikane stavi uljudna vprašanja. Predmet vprašanj pa je veličen ter pozitiven in pritr-dilni odgovor, ki ga zahteva Wilson, je za Nemčijo ogromna žrtev in popolno razsulo vsenemških težav.

Wilson pred vsem v obliki vprašanja zahteva, naj Nemčija sprejme njegove mirovne pogoje, formulirane v znanih 14 točkah. Te točke pa med drugim obsegajo priznanje pravice vsakerega, tudi majhne-ga naroda do samoodločbe, narodno pravičnost za vse narode, Alzacijo in Loreno za Francijo, samo-stojno in neodvisno Poljsko, obsegajočo vse ozemlje,

kjer prebivajo Poljaki. Te in vse druge točke morajo Nemci kratkoma sprejeti, o tem ni dopuščena nobe-na razprava; razprava se glede na te 14 točke sme vršiti edinele o praktičnih podrobnostih. Tako bi torej Nemčija brez vsake načelne razprave morala od-stopiti Alzacijo in Loreno Franciji in za bodočo poljsko državo oni del vzhodne Prusije, kjer prebivajo Poljaki. Kaj to pomeni za pruske in vsenemške san-jače, ki so hoteli germansko moč skozi baltiške po-krajine raztegniti do pred durí Petrograda, ni treba razložiti.

Uljudni Wilson drugič vpraša, ali sta Nemčija in Avstrija voljni, umakniti slednjega nemškega in avstrijskega vojaka iz zasedenega ozemlja. Prej ne more državam, s katerimi so Zedinjene države v z-vezi, predložiti premirja. Taki in slični zahtevi se je doslej upirala vsaka nemška vlada, ter je svečano povdarjala, da zasedenega ozemlja noče vojaško iz-prazniti, ker bi s tem iz svojih rok šla najboljša jamstvo za bodoča mirovna pogajanja. Ali bo sedan-ja nemška vlada imela toliko poguma in moči, da bo izpolnila to zahtevo?

Tretjič vpraša Wilson, ali sedanja nemška vla-da govori in nastopa samo v imenu tistih sil, ki so dosedaj vodile vojno. Ker se sedanja vlada opira na večino nemškega državnega zbora, se dozdeva, da je to vprašanje naperjeno zoper dinastijo Hohenzol-lernece.

To so torej tri uljudna, pa velenodna vpraša-nja Wilsona, naslovljena na Nemčijo. Avstriji Wilson še ni poslal odgovora. Na Nemčiji je torej, da poda odgovor, od katerega je odvisen sklep premirja, ko-nej vojne, usoda tisočih in milijonov, usoda Ev-rope!

Kakšen bo odgovor Nemčije Wilsonu.

V nemškem tisku ta vprašanje zadeve so se vršila te dni važna posvetovanja o zadevi Wil-sonovega odgovora. Vršila so se tudi posve-tovanja vojnega kabineta. Pri teh posvetovan-jih, ki so bila zelo dolgotrajna, so bile zasto-pane tudi vse oblastnije, ki prihajajo pri od-ločitvi v poštev.

Iz Berlina javljajo dne 10. t. m.:

Kakor izjavlja neki vodilni član strank večine, bo glasil odgovor Nemčije na Wilso-nove zahteve v bistvu pritrjevalno. Wilsono-

vemu vprašanju, če Nemčija sprejme njegovih 14 točk, bo Nemčija pritrčila. Enako bo glasil pritrjevalno tudi odgovor glede izpraznitve zasedenega ozemlja.

Dalje javljajo iz Berlina 10. t. m.:

Posvetovanj glede odgovora na Wilsonovo noto se je udeležil tudi Ludendorff. Vossische Zeitung pravi, da se zdi, da bo odgovor glasil tako, da bo omogočil daljna pogajanja. Zdi se, da stoji svet državnih tajnikov na stališču, da se more o izpraznitvi zasedenega ozemlja do-ločiti šele v pogodbi o premirju. Lokalanzeiger poroča, da vlada želi, da bi se daljni koraki kolikor mogoče pospešili. Zato naj bi se t.j., kar se ima sedaj povedati, povedalo čisto kratko, da se pogajanja dovedejo brez ovir-kov zaželenemu cilju.

Nemški Jeremija na razva-linah svoje ošabnosti.

Graška „Tagespost“ je priobčila minulo nedeljo pod naslovom „Trnjeva pot“ sledeči članek:

Vojna se brez težkih žrtev ne more končati. Smemo in moramo to danes povedati glasno in raz-umljivo, da bodo to čuli tudi gluhi in da bodo videli slepi. Upanje na konečno zmago se je raztopilo ka-kor sneg na mlačnem pomladnem solncu. Osrednje sile so položile svojo usodo v roke Wilsona in za-jani sovražniki bodo odločili o naši bodočnosti. In krut poudarja: Zato, ker smo jih doživeli in prenesli v njih štirih letih. Osrednje sile zapuste in izpr-posto-anko, ki je ne morejo več držati. Ako bi biti v teh urah močni, se moramo oprustiti vs-tomov, moramo odbiti od sebe vse prevare in gledati dejstvom hladno v obraz. Samo samoosveščenje nam more danes koristiti in nam pomagati preko najte-žjega v boljšo in čistejšo bodočnost.

Kako je to prišlo, smo doživeli vsi s strahom, in grenkosti iz tisočev izmučenih src iščejo zdaj iz-raza. Morajo pa molčati, ker današnja politika ne sme gledati nazaj, ampak naprej, ako hoče, da jo bodo v bodočih dnevih velike nove delitve Evrope ču-li; ako hoče, da bo naša nemško-avstrijska narod-nost stopila v dobrodošli obliki v nov državni svet.

LISTEK.

Čigav je Maribor?

Nemci smatrajo kot neodvisno dejstvo: Maribor je nemška posest in mora tako ostati. Nad pol sto-letja dela nemška politika na to, da se vsa okolica pri-lagodi „nemškemu“ značaju mesta. T.j. ponemči ter tako Maribor dobi primerno ozadje in osredje. Tudi marsikateri sicer nepristranski tujec, ki se le mimo-grede mudi v Mariboru ali so mu tukajšnje razmere znane le iz nemških knjig in časopisov, je prepri-čan, da je Maribor čisto nemško mesto in torej Slo-venci delajo Nemcem krivico, ko zahtevajo Maribor za sebe.

Pri tako dalekosežnih spremembah, kakor se sedaj snujejo pod strašnimi udarci vojne katastrofe, ne more odločevati zgolj retorično nakitje in narodno navdušenje za to ali ono stran, marveč le suha dej-sstva in nepodkupljive številke.

I. Stari Maribor.

Trditelj: Maribor je nemška posest, se opira ne samo na dejansko moč nemštva, marveč skušajo ji dati tudi zgodovinsko podlago. Za pričo kličejo nemško ime, nemški postanek, nemški značaj mesta v srednjem veku, torej je nem-štvo od nekdaj tu doma. Puff in za njim drugi nem-ški zgodovinarji in pisatelji s povdankom naglašajo, da je Maribor „popolnoma nemško me-sto“, kakor otok sredi slovenskega morja, „čisto nemška ustanova v slovenski deželi.“

* Puff, Marburg in Steiermark. II., stran 56. Paul Schlosser: Marburg an der Draa, 1789, v „Deutsche Rundschau für Geographie“, XXXVI. Jahrgang 1913-14, stran 463.

Toda če se stvar natančneje ogleda, ne iz sta-lišča političnih stremeljenj, marveč v zvezi historič-nih razmer, se ne more vzdržati trditelj, da je Ma-ribor res nemško mesto. Z nemštvom tega mesta je ravno tako kakor z nemštvom drugih avstrijskih, da-celo čeških in ogrskih mest. V prvi polovici 19. stol. se je tujec čudil, če je na vitavskem mostu v Pragi slišal češko govoriti, dandanes se pa čudi, če sliši nemško govoriti. Slično je bila Budapešta ob začetku dualizma „nemško“ mesto. Nemški značaj Maribora in drugih mest v drugorezičnem ozemlju ni naraven pojav, marveč umetni belež in izraz časovnih zgo-dovinskih in političnih razmer.

Je-li „čisto nemški“ početek Maribora zgodovinsko res dognan? O imenu mariborskega mesta se ni vredno prerekati in tudi najbolj odločen Slovenec la-hko brez pomisleka pripozna, da je ime nemško, dasi-ravno imamo za slovensko obliko Maribor oporo že l. 1366, ko se mesto imenuje Maripureh. Si-cer so najstarejše oblike: Marpurch, Marchpure, Marpure, t. j. grad, utrdba ob marki ali meji. Ime je dobilo mesto po gradu in kaže le, da je ta utrdba (grad) ob marki, t. j. meji frankovske države nasproti vzhodnim ljudstvom nastala pod vplivom nemško-feu-dalnih razmer, kakor so se razvile v naši deželi po Karlu Velikem in obnovile po l. 955 po odgonu Mad-zarov. Ime samo ni nobeno merilo, h kateri narod-nosti pripada kako mesto, drugače bi n. pr. morali Gradec imenovati slovensko mesto, ker je ime Graz brezdvomno slovenskega izvora, Petrograd, glavno mesto Rusije, pa nemško, ker so ga do svetovne voj-ne imenovali Rusi z nemškim imenom Peterburg. Izvirno nemško ime Maribora marveč spričuje le, k a k o i n k d a j po priliki je mesto nastalo. Je li v predrimskih ali rimskih časih na mestu sedanjega Maribora bila že kaka naselbina, je mogoče, toda za nas brezpomembno. V listinah se grad (castrum) Ma-ribor prvič omenja l. 1164, okoli l. 1185 pa že kot

župnija, l. 1209 kot trg (forum)**

Je li ob vznosu na pomirju sedanjega mesta bila že prej kaka naselbina ali je nastala šele po-tem, ko je bil postavljen grad in je šele graščak ob vznosu naselil potrebne rokodelce, o vsem tem viri molče. Tudi o narodnosti prvih naselencev ni v vi-rih ne duha ne sluha. Vse to se da le z večjo ali manjšo verjetnostjo posredno sklepati iz takratnih o-koliščin. Schlosser sam, ki je skušal dognati historič-no to ogratično rekonstrukcijo Maribora, priznava, da početek tega mesta ni enak nemškim kolonizacijskim mestom na vzhodu (n. d. str. 463). V čem je to-rej razloček? Pač v tem, da so ondi z nemškimi ko-lonisti ustanavljali čisto nove mestne naselbine v krajih, kjer je bilo slovensko prebivalstvo iztreblje-no, ali ki še sploh niso bili obljubljeni. Pri svojem re-konstruktorskem poskusu je Schlosser prišel do pre-pričanja, da se je mariborsko mesto nalik mnogim drugim mestom razvilo iz eno- ali dva krat-ne povečave in sicer išče jedro prvotnega me-sta, oziroma pranaselbino, iz katere je nastalo me-sto, nekje v jugovzhodnem delu, med sedanjim Nar-dom in novim mestom. Opravičena je torej domne-va, da je nemško-feudalna naselba bila v ceplje-nu na pranaselbino, ki je pač obstajala iz bornih ri-biških in kmetskih koč. In kakšna je bila ta „pra-naselbina“? Brezdvomno slovenska, kakor cela oko-lica, in Schlosserjevi trditvi, da je Maribor čisto nemška ustanova in da je pranaselbina izginila v poznejšem trgu, oziroma mestu, sta si protislovni. Če je Maribor čisto nemška tvorba, mu ni mogla služiti za podlago starejša pranaselba, če pa zgodovinske okoliščine govore za tako naselbo, se mora opustiti trditelj, da je Maribor v svojem početku čisto nemška tvorba.

Se drugi razlogi, ki jih Schlosser ne vpoševa,

** Zahn, Urkundenbuch I., str. 450; II., stran 53.

Nemčija se vrača iz strašne borbe ranjena in od vo-
le drugih bo odvisna njena bodoča državnost. V tej
nemški nesreči je utelesena globoka tragika in prav
gotovo ni nikakega Nemca na vsej široki zemljiški
krogli, ki ne bi mu bilo ob tej misli težko pri srcu,
in ne bi mu stopile solze v oči. Avstro-Ogrska plača
zgodovinski nastali potrebi svoj tribut; pokazalo se
je, da njen državni pravni stroj ne more več vzdr-
žati težkih obremenjenj, njen notranji stroj je pos-
tal trhel in njene podpore so v vojni strohnele. Ta
od starosti utrjena hiša se podere in na njenem me-
stu se zgradi od temelja nova zgradba. Naša lastna
krivda pa je, da ne bomo mi stavbeni mojstri, am-
pak drugi. V najboljšem slučaju, ako pojde po veli-
kih Wilsonovih načrtih in ostaneta Lloyd George in
Clemenceau v ozadju, bodo naši narodi in njih po-
verjeni zastopniki sodočevali na mirovni konferen-
ci. Zato se šaljemo pred iluzijo, da nam bo mogla
Nemčija tudi še sedaj pomagati, da nas bo mogla kot
velika mati vzeti v zaščito svoje državnosti.

Sedaj je tu ura, ko nastopa tudi za nemško Av-
strijo usodno vprašanje. Dolgo, le predolgo se je iz-
zabljala v boju strank, kast, razredov, stanov in slo-
jev, le predolgo je sanjala in pričakovala blagoslova
iz nebes, sklepala je neprenehoma resolucije in pro-
teste in uživala na sveže veseli bratski vojni. Kaj
nam pomaga danes stotisoč sklepov, ki so bili spre-
jeti v zadnjih letih v lepi veri na končno zmago. Na
mračne možnosti ni nihče mislil, za nemški narod v
sili ni preskrbljeno, dasi se je že davno čul topot no-
vega časa. Vendar se ni prekasno. Ali čas šteje sa-
mo še na minute. Vsi nemški narodi so priprav-
ljeni, organizirani in preskrbljeni z jasnim načrtom
za mirovno konferenco. Kaj pa hočemo mi? Kako si
predstavljamo svojo narodno bodočnost? Kako si li
predstavlja nemška Avstrija svojo bodočo državnost?
Samo ena pot je: združenje vseh nemških strank na
platformi, ki so jo predlagali socialni demokrati: z-
druženje alpskih in sudetskih Nemcev, da ne postane-
jo alpski Nemci žrtev Jugoslovancev, sudetski pa
žrtev Čehov. Avstrijski Nemci morajo postati kot Slo-
vanci pravni subjekti, mesto da bi ostali kakor so že
danes pravni objekti brez volje. Postati morajo spo-
sobni za pogajanja, ako hočejo, da jih bodo poslušali
na mirovni konferenci, ako hočejo izvrševati svojo
samoodlobo po Wilsonovem načrtu. Le oni zasluži-
avobodo in življenje, ki si je zna vsak dan priboriti.
Stara Faustova beseda je danes za nemško Avstrijo
v resnici „zadnji konec modrosti.“

Državni zbor.

V seji dne 9. t. m. je poljedelski minister pred-
ložil račun o oskrbovanju državnega melioracijske-
ga fonda.

Minister za deželno brambo pl. Czapp je ogov-
arjal na interpelacijo poslanca dr. Korošca in tov.
glede procesa proti mornarjem v Kotoru. Minister je
po stari navadi avstrijskih ministrov povdarjal, da
zadeva ni tako nedolžna in enostranska, kakor si jo
predstavljajo interpelanti. Izjavil je, da se iz umlji-
vju vzrokov kazensko postopanje ne more ustaviti.

Nato je minister odgovarjal na interpelacijo po-
slanca dr. Benkoviča in tov. radi usmrtnitve desetni-
ka Tušaka od 87. pešpolka po stotniku Wolfgangu.
Omenjeni stotnik je bil, kakor znano, oproščen obto-
žbe umora. Dr. Benkovič je v svoji interpelaciji, v
kateri obširno opisuje ves slučaj in čudno oprostitev
stotnikovo, vprašal domobranskega ministra: „Kako
more Vaša ekselencija opravičiti, da bi ostala taka

aloraba vojnega prisilnega prava, kakor v slučaju
desetnika Tušaka s strani stotnika Wolfiganga 87.
pp. nekaznovana? Ali hoče Vaša ekselencija vse po-
trebno odrediti, da se pri domobranstvu, kakor tudi
pri armadi na bojišču uporaba istega nasprotujočega
smislu vojnega prisilnega prava najstrožje kaznuje?“
Minister pravi, da je vojaški pravdnik vložil proti
oprostitvi stotnika Wolfiganga priziv, o katerem bo
odločalo najvišje sodišče v najbližjem času. Vojaška
uprava bo v vseh slučajih, kjer gre za prekršitev
pravice rabe orožja po predpostavljanih, spravila do-
tlačno zadevo pred sodišče. Minister ugovarja trdit-
vi, da vlada v armadi razpoloženje proti državi.

V razpravi o preuredbi Avstrije je češki posl.
Zahradnik izrazil željo, da bi se sloves narodov med
seboj izvršil brez prelivanja krvi.

Poslanec dr. Rybar je povdarjal, da se v teh
usodnih in zgodovinskih dogodkih, ki se odigravajo
sedaj, vrši likvidacija Avstrije. Začetkom vojne se je
pisalo, kako so narodi države pozabili vsa nasprotst-
va, da se vsi držijo navdušeni okrog vlade. To pa je
bila laž in prevara, s katero se je le hotelo delati —
razpoloženje. Pred vsem je pa laž trditve, da so sli
vsi narodi z navdušenjem v boj. To pa ni bilo dru-
gega, kakor želja po pretepu, želja, dati si duška.
Bilo je to razpoloženje, kakor v nedeljo v kmetijski
krčmi. Navdušenja pri večini naroda ni bilo. Bil bi
tudi čudež, če bi slovanski narodi in pred vsem ju-
goslovanski narod, šli v boj z navdušenjem.

Govornik povdarja, kako navdušenje je zavla-
dale o priliki balkanske vojne ne le v Srbiji in Crno-
gori, temveč tudi pri nas. Tudi Jugoslovani monar-
hije so bili navdušeni za ta uničevalni boj našega ro-
du proti Turčiji. Tu pa je prišel kakor mrzel veter
ukaz, naj se borimo proti Srbom in Črnogorcem, svo-
jim rodnim bratom, in to še na strani onih, katerih
uničenja smo se prej veselili. Gospoda, ako bi se
vam ukazalo, da se morate boriti proti Nemčiji, bi
temu ukazju morda sledili, ali navdušenje za kaj ta-
kega bi zavrnili kot nekaj nizkotnega. Protestirali bi
bili. Toda od nas ste to zahtevali. Kljub temu, da
se naši vojaki povelju sledili, so nas v zahvalo za-
sledovali in preganjali, ker svojih čustev nismo mo-
gli skriti in jih zatreti. Potem pa govore in pišejo še
Nemci o svojih žrtvah na krvi in blagu. Tudi to je
laž. Ničesar niste storili za obstoj države, navduše-
vali ste le za Nemčijo in ne za Avstrijo. Spominjamo
se na prvo stoletje naše zgodovine. Huni in Avari so
udrli v deželo. Prebivalstvo so odvedli s seboj, da
se je moralo zanje boriti. Na isti način so gnali na-
še slovanske narode sedaj v vojno, naj se bore za tu-
jo nadvlado. Ali se potem čudite, če nismo vedeli, za
kaj se gre? Bethmann-Hollweg pa je jasno priznal:
To je boj germanstva proti slovanstvu! Ali se ni i-
ste reklo morda tudi v Avstriji?

Zahtevali so od naših vojakov, da se morajo
preganjati naše ljudi ter jih zapirali v ječe in o-
bešali. Vsak feldwebel je smel naše ljudi obsojati na
smrt in vešala. Rabila so se nasproti nam nasilstva,
kakršna so v navadi le nasproti sovražnikom.

Govornik se končno izreka proti rešitvi jugo-
slovanskega vprašanja brez Slovencev in istrskih
Hrvatov. Danes ni zavednega Jugoslavana, pa naj
je Slovenec, Hrvat ali Srb, ki bi bil zadovoljen s
tako rešitvijo. Če nameravajo to res storiti in ako se
upajo v inozemstvu napraviti utis, da smo mi s tem
zadovoljni, je to velika prevara. Nasprotno: Sloven-
ci, Hrvati in Srbi v teh deželah se s tem ne bodo ni-
kdar zadovoljili. Nas pa bodo razdražili do obupa.

S tem ne bo nič doseženo, kakor da bo ino-

zemstvo izvedelo, kako silno nezadovoljni smo v tej
državi (Živahno pritrdjevanje.)

V seji dne 10. oktobra se je nadaljevala raz-
prava o nujnih vprašanjih. Od Jugoslovancev sta
govorila Dalmatincec Dulibič in dr. Benkovič.
Prvi je govoril o jugoslovanskem vprašanju, na-
stopil proti potovanju grofu Tisze ter je izjavil, da
Hrvati nikdar ne bodo dopustili, da bi se ločilo
Slovence od ostalih Jugoslovancev. Dr. Benkovič
je povdarjal: Vse ponudbe sedanje vlade Jugoslo-
vanom so zaman. Kot prost narod hočemo Jugoslo-
vani prosto odločevati o svoji usodi in o razmerju
do svojih sosedov. Klic: »Proč od Gradača!« je
postal danes jekleno dejstvo. Ni nobene
sile več na svetu, ki bi spravila Slo-
vence še kedaj v graško deželno zbor-
nico. Jugoslovani nočemo narodnih aneksij, mi
hočemo, da se točka 3 Wilsonovih pogojev de-
pičice izvede. Jugoslovani priznavajo varstvo manj-
šin s popolno reciprociteto. Govornik je končno
zahteval, da se mera jugoslovanske vprašanje
rešiti na mirovnem kongresu. — Minister za de-
želno brambo je nato odgovoril na Zahradnikova
izvajanja glede »izdajstva« Čehoslovakov, justični
minister pa na vprašanje čeških poslancev radi
narodne delitve na Češkem. Minister je seveda za-
govarjal nesmiselni vladni ukrep. Češki poslanec
Nemec je zahteval, naj se Avstrija popolnoma loči
od Nemcev in naj gre svoja lastna pota. Prihodnja
seja danes. — V seji načelnikov se je sklenilo,
da se v petek zbornico odgodi do 22. oktobra.

Interpelacije naših poslancev. Dr. Benkovič
je predložil vladi obširno spomenico radi kupčije,
ki se dogaja v Brežicah, kjer se pod javno kontro-
lo vrši organizirano in umazano tihotapstvo. V za-
devo je zapleten tudi namestnik grof Clary (Glej
naš članek v predzadnji »Straži!«) — Dr. Ver-
stovšek je vložil interpelacijo na domobranskega
ministra radi šikaniranja slovanskih častniških as-
pirantov po stotniku Bauer-ju v Lipnici. — Dr.
Korošec in tovariši so interpelirali zaradi od ar-
madnega vrhovnega poveljništva jemanja talov v
Bosni, Hercegovini, na Hrvaškem in v Dalmaciji
in radi procesa proti mornarjem v Kotoru. — Dr.
Benkovič je še interpeliral radi odvzemanja vjet-
nikov našemu kmetijstvu, dr. Korošec pa radi a-
fera Cerá Lončar.

Francosko bojišče.

Na francoskem bojišču se še vedno na-
daljuje velesenziva četverespornih čet. Po-
sebnost hudi boji se bijejo na črti Cambrai—St.
Quentin, kjer so angleško-francoske čete udle glo-
boko notri v francosko črto in sicer do črte vhod-
no od mesta Bohein. Cambrai se že nahaja v an-
gleški oblasti. Na črti Cambrai—St. Quentin je bi-

podpirajo njegovo domnevo, da se je počel k mari-
borskemu mestu oslonil na starejšo naselbo, spodbir-
jalo pa njegovo prvo trditve o nemškem početku. To
je ime okoliške občine Krčevina. Krčevina je pač
kraj, kjer se zemljišče izkroji in napravi urbarialno.
Kdo je torej izkročil svet in mu dal ime v neposredni
bližini „nemškega“ Maribora? Nemški duhovniki in
svetni feudniki, ki so to dobili že zgodaj svoja po-
sestva, gotovo ne, ker ti bi bili dali kraju nemško
ime, kakor so dali nemško ime Vorderbergu, dem
krčevinske občine, in kakor je Leitersberg dobil ime
po nekem nemškem feudniku. Enako bi bili tudi nem-
ški meščani, če bi bili res čisti Nemci, po svojem je-
ziku imenovali kraj v svoji neposredni bližini, koder
so mnogi imeli svoje polje. Nastanek Krčevine torej
spada v zelo stare čase, ko še nemščina ni imela pre-
moči, in kaže na prastare slovenske naseljence pred
ustanovitvijo nemškega „Marchburga.“

Na prastaro naselbino kaže tudi starodavni pa-
trocinij mestne cerkve mariborske sv. Janeza Krst-
nika. Na ozemlju solnograške cerkve je ta patrocinij
v ozki zvezi z misijonarjenjem v naših deželah. Ja-
nezu Krstniku so radi posvečevali krstne cerkve in
kapele ob vodah, kjer so ljudi trumoma krstili.* Pr-
votna mariborska cerkev, sedanja stolnica, je bila v
prastarih časih izven mestnega obzidja, kakor se po
nekateri krajih še dandanes vidi, šele
pri drugi povečavi je prišla v znotranje mesto. Da
so ravno Janezu Krstniku posvetili tukaj prastaro
svetišče, je bil povod ta, ker so tukaj krščevali prvo-
naseljence — Slovence. Nemški rokodelci, ki bi se i-
meli naseliti ob vzhodju mariborske graščine in bi
dali podlago mestu (trgu), so pač bili že kristjani; po-
kristjaniti so se mogli le Slovenci; torej tudi cerkve-
ni patrocinij govori za to, da je nemški „Marchburg“

* V pisanih virih se sicer Krčevina prvič ome-
nja šele okoli l. 1300 (Zahn, Ortsnamenbuch), toda
kraj se je moral prav radi Maribora že zdavna prej
obljuditi.

* Tomek, Geschichte der Diocese Seckau I.,
str. 172.

vcepljen na starejšo slovensko naselbino. Govoriti o
čisto nemškem početku Maribora je popolnoma neo-
pravičeno, ker za to ni prav nobene historične pod-
lage.

Vobče je pa sila naivna, iz morebitnih nemško-
feudalnih početkov mariborskega mesta pred blizu
1000 leti kovati kapital za sedanje nemštvo, češ, da
je Maribor „eine rein deutsche Stiftung.“ Koliko na-
selbin na Gornjem in Srednjem Stajerskem je brez-
dvomno slovenskega izvora in se še kot slovenske
naselbine omenjajo v poznem srednjem in celo v no-
vem veku, ali jih naj po nemškem principu reklami-
ramo Slovenci za sebe? Denimo, da so pred blizu
1000 leti morda Sponhajmci, katerih praoče se je iz
Porenšine priženil v Karantanijo in vzel zadnjo po-
tomkinjo mogočnega staro-karantanske rodovine, pri-
vedli s seboj par rokodelcev in z njimi ustanovili
„nemški“ Maribor, je li moglo teh par ljudi samo iz
sebe zaoloditi, pomnožiti in skozi tisočletje vzdržati
nemštvo v čisto slovenskem osredju? To je naravnost
nemogoče.

Toda srednjeveški Maribor ima vendar čisto
nemški značaj! „Wir haben es hier mit einer voll-
kommen deutschen Stadt, die wie eine Insel unter
den Slovenen sich ausdehnt, zu tun.“ O narodnosti
srednjeveških Mariborčanov zopet izrecno ni vi-
ri ne poročajo prav ničesar. Edina opora, iz katere
sklepajo njih narodnost, so imena. V starejših li-
stinah in davčnih knjigah od 13. do 17. stol. sreča-
vamo le nemška imena. To je Puffa nagnilo k trdit-
vi, da je Maribor popolnoma nemško mesto, ker prvi
meščani in rokodelci da so bili priseljeni Nemci, še-
le ko so njih potomci vsled vojn in elementarnih ne-
sreč propadli, se je mestno prebivalstvo spopolnilo iz
okolišnih Slovencev.*

Boli previden je bil prof. R. Reichel, ki je leta
1867 in 1870 objavil o mariborskih osebnih imenih po-
sebnost študijo v programu mariborske gimnazije. Tu-
di on sicer ponavlja Puffov stavek: „Marburg ist

* Janisch, Topogr. Lexicon II. 198.

* Puff n. d. str. 56.

eine deutsche Sprachinsel im slovenischen Sprach-
gebiet“ (Progr. 1867, str. 16), vendar o starejši dobi
pravi, da je bil Maribor le pretežno nemški
(überwiegend deutsch). To sklepa iz imen starih
mariborskih meščanov in meščank. Med kakimi 70 i-
meni, ki so znana iz 13. stoletja, misli le o ženskem
imenu „Studa“, da je mogoče slovensko, a tudi do-
stavlja, da s tem ni rečeno, da del prebivalstva ta-
krat ni bil slovenski.

Ko je v 13. stoletju Stajerska prišla za nekaj
časa pod Ogrce, je kraljev namestnik, vojvoda Stefan
Zagrebski, izbral prav Maribor za taborišče svoje
vojske in je kazal posebno temu mestu svojo naklo-
njenost. Zlasti je nekega mariborskega meščana E-
berharda (ime je nemško, njegovo razmerje do
namestnika ogrskega kralja pa nikakor ni nemško!) l.
1259 bogato obdaril radi velikih zaslug in zve-
stobe.

Ogrska država ni bila takrat tako šovinistično-
madžarska kakor dandanes. Uradovalo se je latins-
ko, njene slov. narodnosti so pa našle na Stajerskem
v prebivalstvu ozko sorodstvo. In čudno, da je prav
Maribor kazal tako tople simpatije do Stefana Za-
grebskega. Morda so že takratni Mariborčani čutili,
da je njihova kupčija najbolj dobičkonosna v deželah
takratne ogrske krone?

Ali nemška imena mariborskih meščanov!

Kdor ima pred očmi dejanske zgodovinske raz-
mere, se temu prav nič ne čudi, nasprotno, pomen-
ljivo je, da sploh slovenski element, če tudi skromno,
vključ takratnim razmeram prodira na površje, iz
tega je sklepati, da je bil dovolj močen in je takratni
„nemški“ značaj mesta pač le izraz časovnih razmer,
ni pa merodajen za dejansko narodnost mestnih pre-
bivalcev. Reichel sam priznava, da imena sama ni-
so merodajna za določitev narodnosti njih nositeljev.
Lahko ima kdo krstno ali rodbinsko nemško ime, pa
je vendar Slovan ali nasprotno. Vendar so rodbins-
ka imena zelo važna, ker kažejo na prednike in na
kraj svojega postanka.

(Dalje sledi.)

lo v bojih dne 8. okt. vjetih 11.000 Nemcev in vpljenjenih čez 200 nemških topov. Nemci so se umakali tudi v Argonih, in sicer med rekama Airo in Moz, kjer so izgubili postojanko Appremout in Montfacon. Ta del fronte so prevzele ameriške čete.

Angleži zasedli Cambrai.

V veliki bitki na francoski fronti na črti med mestoma Cambrai in St. Quentin se je Angležem posrečilo globoko udreti v nemško fronto. Padla je v angleško oblast važna postojanka Cambrai in angleške čete so prodirale do mesta Bohain vzhodno od mesta Cambrai. Takozvana Hindenburgova črta, o kateri se je zatrjevalo, da je nepremagljiva, je vendarle predrt.

Na bojiščih.

Na srbskem bojišču so prodirale srbske in francoske divizije do ozemlja južno od mesta Nis, kjer so že zapletene v boje z našimi četami. Leškovac se nahaja v srbski oblasti. Na onem srbskem ozemlju katerega so zasedle naše čete, napadajo četasi naše čete. — Na albanskem bojišču smo izpraznili tudi desni breg reke Skumbi in se umikamo v smeri proti Tirani. Elbasan se že nahaja v oblasti četverospornostnih čet. Zaleli smo torej izpraznjevati vse tisto zasedeno ozemlje, glede katerega zahteva Wilson, da ga moramo izprazniti še poprej, predno se pričnejo mirovna pogajanja.

Politične vesti

Parlamentarci pri cesarju. V zbornici se širijo vesti o kabinetni krizi. Govori se, da bo na čelo novega ministrstva stopil dvorni svetnik Lammasch, drugi govorijo zopet o grofu Sylva Tarouci. Huszár se je posvetoval z različnimi parlamentarci o položaju. Voditelji raznih strank so te dni pozvani k cesarju, med drugimi: dr. Korošec za Jugoslovane, za Čeha Hruban, Tusar in Fiedler, za Poljake Tertli in grof Bawarowski.

Spremembe tudi na Madžarskem. Z ozirom na nastali položaj so se tudi razmere na Ogrskem spremenile. Listi pišejo, da bo vodja opozicije, grof Mihael Korolyi postal ministrski predsednik. Dne 9. oktobra sta bila Wekerle in Tisza pri cesarju v avdijenci. Oba skušata doseči, da bi se ostalo pri dosedanjem kurzu.

Jugoslovanska socialna demokracija za Jugoslavijo. SHS. Dne 6. oktobra se je vršila v Zagrebu jugoslovanska socialistična konferenca. Po dolgi razpravi je bila sprejeta od slovenskih hrvatskih delegatov sledeča resolucija: I. Jugoslovanska socialistična konferenca izjavlja da stoji v soglasju s svojimi dosedanjimi programatičnimi izjavami v narodnem oziru neomejno na stališču popolne samoodločbe narodov ter zahteva nato združitve SHS. v samostojno demokratično jugoslovansko državo. Jugoslovanske socialne demokratične stranke stopijo v Narodni Svet.

Hrvatske-srbska koalicijska je sklenila, da vstopi v jugoslovanski Narodni Svet. S tem je torej vsa Hrvatska razun nekaterih frankovcev za jugoslovansko ujedinjenje.

Zadeva ustanove Ferik ugodno rešena. Poslanec dr. Verstovšek je na čelni ministru Madesky na njegovo ponovno intervencijo izjavil, da je zadeva glede ustanove Ferik ugodno rešena. Po triletnem boju se je torej posrečilo zadevo končati v prilog ubogim slovenskim dijakom, katerim nemškonacionalni kurs pri vladi ni privoščil kruha. Obenem je ta zadeva dokaz, na kak podel način je hotel nemškonacionalni sistem ugrabiti slovenskim dijakom lepo vsoto 400.000 K. Namestništvo v Gradcu je na zahtevo načelnega ministrstva vprašalo mestni urad v Mariboru za svet in ta je odgovoril, da naj se ustanova dovoli samo, če je bodo deležni tudi Nemci. Sedaj je te zarote proti slovenskim dijakom konec. Nemška požrešnost je pro padla.

Odločen korak za ustanovitev samostojne Poljske. Poljski regeniski svet je izdal javen proglas na poljski narod, v katerem zahteva, naj se na podlagi nedeljivosti in neodvisnosti Poljske razpusti sedanji poljski državni svet ter se razpišejo volitve v parlament. V oklicu se zahteva sestavo vlade iz zastopnikov ljudstva, ta vlada naj izdela volilni red za državni zbor na široki demokratični podlagi, nova Poljska naj obsega vse pokrajine kjer stanujejo Poljaki, bodisi v Nemčiji ali Avstriji. Zahteva se dohod do morja. Poljski klub državne zbornice je v seji dne 9. t. m. pozdravil oklic regentskega sveta. Tozadevna izjava načelnika dr. Tertila je bila sprejeta z velikim navdušenjem.

Krščanski socialci za „Nemško Avstrijo.“ Zveza krščansko-socialnih poslancev v državnem zboru je zborovala dne 8. t. m. več ur. Posvetovala se je o bodočem stališču Nemcev v Avstriji in z vprašanjem samoodločbe narodov. V resoluciji, ki se je sprejela, poudarjajo krščanski socialci, da priznavajo pravico samoodločbe slovenskih in romanskih narodov v Avstriji, a zahtevajo enako pravico tudi za nemški narod v Avstriji. Zveza je pripravljena na tej podlagi se pogajati z drugimi narodi o preuredbi Avstrije v federacijo prostih in narodnih skupnosti. Zveza zahteva nadalje, da se vse nemške pokrajine v Avstriji združijo v narodno skupnost in da se prizna nemškemu narodu v Avstriji pravica samoodločevanja. Brezpogojno in za vedno se odklanja priklopitev nemških ozemelj v Avstrijo v tujenarodne skupnosti. Zveza izjavlja, da neomajano vstaja pri svojem verskem in dinastičnem prepričanju.

Slovenske otroke proč od janičarskih vzgajalnic! Kljub temu, da je Jugoslavija zasigurana, in da je noben nemški in madžarski pritisk ne bo preprečil, vendar se še najdejo zaslepljeni starši, ki pošiljajo svoje otroke v samostanske šole. Smilijo se nam taki zaslepljeni reveži! Ali morda mislijo, da bodo edini v Jugoslaviji boljši kruh, če se bo o njih vedelo, da so imeli svoje otroke v nemški šoli? Kakor so naši neprijatelji delali dosedaj z nami, tako bomo i postopali mi v bodoče s tistimi, ki se zdaj ne morejo opustiti svojega nemškarjenja. Kdor je pameten, ve, kaj mu je storiti. Slovenske otroke ven iz nemških šol!

Same posilnemce nastavljajo. Mariborski veterinar ni nadzornik Fišer je nastavljal v svoji pisarni hudega „Nemca“ Goloba od Sv. Trojice. Po okraju je nastavil skoro same naše nasprotnike, kakor Laha Paskolo, koroškega Slovence Hojnika, pesniškega Weingerla, šentlenartskega Solaka, pobreskega Čafca itd. Potem ni nobeno čudo, da gre rekvizicija živine v mariborskem okraju tako „vzorno“ naprej. — Vodja okrajnega glavarstva dr. Krammer je nastavil v skladišču, kjer morajo kmetje oddajati zrnje, nekega nemškega komija, o katerem prihaja dan za dnem več „lepih“ pritožb. Posebno se hvali njegova brezmejna „prijaznost“ in uljudnost napram slovenskim kmetom. V žitnem oddelku ni nastavljen ne eden Slovenec. Pač pa uživajo Slovenci milost, da smejo biti sluge in pometači v posloplju c. kr. okrajnega glavarstva.

Zakaj se tako trgajo za Bosno? Madžari bi jo radi imeli. Nemci se potegujejo zanjo. Zakaj? Bosna ima poltretji milijon orolov gozdov, leta 1916 je izkopal 10 milijonov centov rjavega premoga, železa skoro dva milijona stotov, velike množine mangana, svine, bakra itd. Odtod tako velika ljubezen. Kdo ima pa resnično pravico do Bosne, to vsi vemo, in ta pravica bo tudi obveljala.

Spremembe v Turčiji. Veliki vezir Talaat paša je podal sultanu svojo ostako. Sultan je ostavko sprejel. Vodstvo uradnih poslov je do sestave novega ministrstva poverjeno bivšemu londonskemu poslaniku Tewfik paši. — Stranka za enotnost in svobodo v Turčiji je imela dne 7. t. m. v Carigradu občni zbor, na katerem je prišlo do živih nega razpravljanja o zunanji politiki. Bivši poslanik v S. filij Fethi paša je vprašal v imenu večje skupine odposlancev, zakaj je Turčija pravzaprav pričela z vojno in kakšen cilj nasleduje s tem.

Štajerski nemški industrijalci so se dne 8. oktobra izjavili za pravico samoodločevanja nemškega naroda za ljudsko zastopstvo na demokratičnih temeljih.

Sv. Oče za mir. Ni menda kronanega kneza na svetu, ki bi bil toliko storil za dosego miru, kakor ravno sedanji sv. Oče, kajti celo najljubejši sovražniki katoliške cerkve priznavajo, da je v tej svetovni vojni ravno vladajoči poglavar katoliške cerkve storil največ za dosego miru ter da se ublažijo neštete krutosti sedanje vojne. Vsi švicarski listi, torej tudi protestantovski, poročajo, da sv. Oče sedaj napenja vse svoje moči, da bi prišlo do svetovnega miru.

Predsednik severoameriške ljudovlade, Wilson, se je zadnje dni preteklega tedna zopet dalj časa temeljito posvetoval z zastopniki češkega, poljskega in jugoslovanskega naroda. Jugoslovane je zastopal bivši hrvatski poslanec dr. Hinkovič. Kakor poroča list „Gazette de Lausanne“, je Wilson obljubil in slovesno zatrdil, da morajo dobiti Jugoslovani zaželjeno samostojnost.

Tedenske novice

Častno občanstvo. Občinski odbor občine Solčava je v svoji zadnji redni seji dne 6. t. m. imenoval na predlog g. Roka Klemenšek g. državnega poslanca dr. Korošca častnim občanom; občuduje naš vzor, neustrašen narod bratski-česki ter se klanja manom velikega Kreka.

Iz celovške školije. Kakor znano, so celovški gg. korarji vzeli č. g. kornemu vikarju, uglednemu duhovniku, Fr. Smodeju službo kornega vikarja. Na njegovo mesto je imenovan prefekt v nemškem dijaškem konviktu, g. Fr. Zündorf, rodem iz Velendorfa v Pruski Šleziji. Na je novo imenovan za kornega vikarja prefekt Albert Istel, rodem Bavarci. Za veroučitelja na šoli za ročna dela v Celovcu je namesto č. g. Smodeja imenovan Nemec

Jan Lamprech. Celovsko nemštvo je tako zopet podprto tudi od dobrotne strani. — Župnijski svet je delalo od 1. do 3. okt. 8 gospodov, med njimi Slovence: Ant. Minar, prov. zbor v Gerencu, J. Z. Verhnyak, preiz. v D. macalah — Č. Stefan Saseš, p. v. zbor v Č. Lpu, pride za kanonik. v Gosposveti. — Na celovških ljudskih šolah je dne 31. okt. razpisano meso o veroučitelja.

Dijaški kuhinji v Mariboru so darovali p. Neimenovani iz Mozirja 200 K; Evald Vračko, župnik, St. Ilj v Slov. gor., 20 K; dr. Anton Jerovšek, ravnatelj Cirilove tiskarne v Mariboru, 100 K; St. Cajnkar, šestdesetlet v Savih, od dijaške veselice pri Sv. Tomažu pri Ormožu, 150 K; J. Kranz v ? (Og. g. prof. Voglarju) 20 K; Čitalnica v Slov. Bistrici kot dobiček veselice dne 25. 8. 500 K; Gospodje zbrani na pogrebu č. g. župnika Alojzija Suta pri St. Marjeti na Ptujem polju mesto venca na grob pokojnika 411 K; Kmetijska zadruga v Račju 20 K; Matko Krevh, kaplan v Remšniku, nabral 52 K; Atelšek, kaplan, Sv. Marko pri Ptuj, 15 K; Vin. Holoman, kaplan, Laško, 25 K; dr. Anton in Ivan Žižek, zdravnik, Ormož, 100 K; Okrajna hranilnica v Slovenjgradu 100 K; F. Tovornik, Slivnica pri Mariboru, dar Marjine družbe 100 K; Deželni odbor Štajerski za leto 1918 800 K; Anton Rantaša, in kr. vojni kurat, 50 K; M. Poš, šivilja v Rogatu, 20 K; dr. Janko Šanda, duhovnik v pokoju, Rogatec 10 K; Franc Toplak, kaplan, Pišce, 10 K; Josip Golec, gostilničar, Maribor, 10 K; Pavel Holoman, kaplan, Sv. Magdalena v Mariboru, 30 K; Gos. Kurth po dijaku Romu 10 K; M. Meško, župnik pri Kapeli, mesto venca na grob blagega prijatelja župnika A. Vraz, 50 K; Mila Schreiner, nadučiteljica, Sv. Jurij ob južni želez., 10 K; Stanka Schreiner, učiteljica, Sv. Jurij ob južni želez., 10 K; Trije neimenovani 40 K; Neimenovani 80 K; Vsem p. t. darovalcem iskrena hvala! — Prof. M. Pirc, Maribor Wildenrainergasse 16., t. č. blagajnik.

Upuščen vlak. Dne 11., 12. in 13. okt. ne boša vozila na južni železnici dnevna brz vlak št. 1 in 2. Ista dni bo izšel tudi tseb vlak št. 35, ki pravi ob 7.33 zjutraj iz Dunaja in vozi ob 8.13 proti Trstu. Dne 12., 13. in 14. oktobra pa ne bo vozil osebni vlak št. 32 ki vo zvečer ob 8.30 proti Dunaju.

Za jugoslovansko d. co. V Solčavi sta nabrala za jugoslovansko d. co. gospa Marica Zemljic, a proga šolskega voja, ter g. P. Deleja 141 K.

Ne shranjujte papirnatega denarja! Kdor ima imel čez nekaj časa shranjene bankovce, se bo pr bridko kesal. Kupite za nje raje bodisi posestvo, vino ali kakoršnokoli drugo robo. Odplačujte dolge ve pri nemških hranilnicah. Slovenske posojilnice vam dajo v tem oziru brezplačno pomoč.

Orožja se še sedaj ne bo zaplenila. V nek šo v župniji Sv. Jakoba v Slov. gor. je prišel nemški uradnik, ki je grozil, da bodo oblasti v krajih odvzemala orožje. To je laž! Orožja, ki mate za lastno obrambo pri hiši in za katero i uradni orožni list, vam ne sme nihče odvzeti. Če sedaj orožje uzmoviš pridno krađejo, svetujemo, puške, samokrese in enako orožje dobro osnažite, mažite in shranite tako, da ga tatovi in razni ne klicani ne bodo mogli na ti in odnesti.

Izvrsten je slovenski ta jivi list „Kurent.“ Zadnji številki prab ene slike: Kako se sovražni Jugoslavije zaganja v knezoškofo Jegliča. Kako hitijo nemškarji učiti slovenski; Zakaj Nemci Ljubljani biše pred jajo ite., so izborne in vsi Slovenec se od srca smeje. Takega lista nam je res bilo treba. Priporočamo „Kurenta“, da si naročite! Stane za leto 10 K. Naroča se pri pravništvu v Ljubljani. Sani trg št. 19.

Cene za železo zopet zvišane. Pred vojno znašale cene za železo v palcah 17 K. Do 1. oktobra so naše cene za železo stalno naraščale, so znašale 65 K. Sedaj so pa vnovič zvišali cene za železo od 65 K na 80 K.

Slovenski živinorejci, pozor! Iz mariborskega okraja dobivamo toliko poročil o čudnem postopanju pri rekviziciji živine, da niti vseh priročiti ne moremo. Sumljivo in čez mero čudno je, da veterinar nadzornik Fišer neče videti in neče slišati, da Svab, Nemec ali nemškarji imeti dva do trikrat več živine kot domači slovenski kmet na enako velikem posestvu. Vse pritožbe nič ne izdajo. Fišerju je prav vse eno, ali more kmet-domačin obsejati svoje njive, ali ne, pravi nič mu ni mar, ali gnijejo poljski prideki pri slovenskem kmetu na njivi celo jesen. Nemški kmet sme imeti živine, kakor se mu zljubi, če je dober z ljudmi, ki imajo kaj opravka pri rekviziciji. Tu bo treba seči po samopomoči. Poslovalnica slovenskih poslancev v tiskarni sv. Cirila v Mariboru zbira podatke o „dvojni meri“ pri rekviziciji živine. Slovenske živinorejce mariborskega okraja pozivamo, da poročajo našemu uradništvu ali Poslovalnici vsakem kričečem slučaju. Poročilo sestavite tako: Slovenec J. J. ima ... orolov posestva, a ima sam ... glav živine, Nemec M. M. ima ... orolov posestva in ima ... glav živine, od teh ... volov, ... krav, ... bikov, ... konj, ... telic, ... telet. Takih poročil pridajmo posebno iz krajev okrog Maribora in iz občin, kjer so naseljeni Svabi in nemčurji. Celu zadevo bomo izročili v pretes na višjem mestu. Dognati nemo se, kje tiči vzrok, da se kmeta-domačina pri odvzemu živine huje obremeni kot tuje, bogataše, meščane in naše politične nasprotnike. Samopomoč je najboljša pomoč!

Delacija konj v Gradcu se ni vršila dne 10. ampak se bo vršila dne 19. okt. 1. l.
javne cene za vino je osrednja komisija za zbiranje cen na Dunaju preklicala. Novih rav-
nih in najvišjih cen za vino ne bo.
Davkopresto kuhanje žganja se mora letos na-
miti finančni straži in ne občinskemu uadu do
15. nov. 1918
Odlikovanje. G. Anton Albert postajenačelnik
državne železnice v Sattendorfu na Koroš-
ki je odlikovan za izbornu službovanje pri vo-
jni železniškem prometu z zaščitnim križcem s
zlatimi trakovi hrabrostne kolajne Čestitamo!
Prince Karol Hesenski — finski kralj Finski de-
laši stan je v sredo izvolil hesenskega princa Ka-
ra za finskega kralja. Veliko vprašanje pa je,
bo novoizvoljeni kralj sploh kdaj z sedel svoj
prestol.

Jugoslavija Jugoslovanom, Knjižica, ki se je
teko priljubila našemu ljudstvu, se zopet dobi v Ci-
rilovi tiskarni v Mariboru. Cena s poštnino vred 50
in Slovenci, sežite pridno po njej!

Marija, žalostna Mati. Premišljevanja in mo-
litve. Spisal dr. Josip Hohnjec, profesor bogoslovja
v Mariboru. Mirno lahko trdimo, da tako popolnega,
triplnega molitvenika še Slovenci do zdaj nimamo,
tako je ta. Pisatelj, neumorni organizator slovens-
kega ljudstva, se je v resnici potrudil podati svoje-
mu ljudstvu nekaj dobrega. Knjiga vsebuje v prvem
delu osam obširnih premišljevanj o žalostni Materi
bošni. Tu je nakupičenih nebroj zlatih pobožnosti v
čast Žalostni Materi in v čast trpljenju Jezusovem,
šili av. maše in zbirka splošnih molitev in pobožno-
sti. Ob koncu je g. pisatelj še dodal razne molitve v
božni, za bolnike, za umirajoče in za rajne. Novo
delo prav toplo priporočamo. Cena s poštnino vred
6.50. Naroča se v Cirilovi tiskarni v Mariboru.

Družbine bukvice za dekleta. Spisal Rožman
del, pokojni nadžupnik konjiški. Ko so Marijine
žube bile pri nas še popolnoma nepoznane, je pre-
stojal in goreči nadžupnik Rožman v Konjicah iste
delal že za vse stanovce. Za dekliško Marijino dru-
žbo je izdal tudi poseben molitvenik, ki se odlikuje
po krasnih naukih in izbranih molitvah za Marijine
žubence. Kot vnet dušni pastir je poznal srca in
prebela Marijinih družbenic, zato je pa znal tudi pri-
stavi molitvenika ubrati pravo struno. Knjižica se
je družbenicam tako prikupila, da je doživela že 13.
delis. Ker so pošli zdaj vsi molitveniki za Marijine
družbenice, zato tega posebno priporočamo. Gotovo
ne bo nikomur žal, ki si ga bo naročil. Cena s poš-
tnino vred 6 K. Naroča se v Cirilovi tiskarni v Ma-
riboru.

P. svetitev družin presv. Sreč Jezusovemu je
deli knjižici, ki obsega kratko zgodovino to
deli papežev toplo priporočane pobožnosti in pa posve-
deli molitve. Ob koncu je pridjana za duhovnike tu-
deli molitev za blagosloavljanje kipov ali podob presv.
Sreča. Knjižica se naroča v Tiskarni sv. Cirila v
Mariboru in stane s poštnino vred komad 30 v, 100
komadov s poštnino vred 25 K.

Križev pot za vojni čas obsega res v srce se-
deli premišljevanja o Kristusovem trpljenju. Poleg
deli tega se ima knjižica veliko molitev za razne potrebe
deli posebno pa toliko potrebne molitve za mir. Stane pa
deli s poštnino vred 20 v komad. 50 komadov pa 8 K. Na-
deli roča se v Cirilovi tiskarni v Mariboru.

Posamezne številke „Slovenskega Gospodarja“
deli „Sreče“ stanejo od 1. oktobra naprej v razprodaji
deli brez ozira na to, ali imajo 4 ali 8 strani!

Dopis.

Maribor. S svojim srovnim nastopanjem proti
deli slovenskim kmetom je naše mestno nemškutarsko
deli prebivalstvo in naš mestni magistrat srečno dose-
deli gal, da slovenski kmet ne spravlja več nobenih
deli poljskih pridelkov na naš trg, še celo zelja ni več
deli videti, dočim ga je bil v prejšnjih letih v izobilju.
deli Na nemškutarska izzivanja je pač tak odgovor
deli čisto primeren!

Sv. Ij v Sl. gor. Umri je Vekoslav Stelcer,
deli ekonom v Štuhovcu, iz znane Stelcerjeve rodbine.
deli Bil je vzoren trtorajec. N. p. v m!

Moče. V nedeljo, dne 13. t. m. ima po veter-
deli nisti Dekliška Zveza svoj shod v kaplaniji. — Za
deli obzoro jugoslovanske otroke se je dosedaj nabralo
deli 725 K 18 vin.

Digoše pri Mariboru. Dne 10. oktobra je umrla
deli v cvetu svoje starosti, stara še le 22 let, tukajšnja
deli učiteljica Micika Maher. Svetila ji večna luč!

Sv. Trojica v Slov. gor. Dne 29. sept. se je
deli poročil J. Anžel iz Oseka z g. Marijo Zupan iz Tr-
deli bovdj. Svatje so zbrali 28 K za slov. šolo v Maribo-
deli ru. Zeli se, da bi se to v Slovenskih goricah splošno
deli posnemalo! Novoporočencema obilo nebeškega blago-
deli slova!

Sv. Peter pri Radgoni. Došlo je žalostno po-
deli ročilo od č. g. vojnega kurata, da je padel, zadet od
deli sovražne granate na italijanskem bojišču Janez Skr-
deli get iz Stavenskega vrha. Pokopan je na gori Monte
deli Delo. Po pokopu je bil tesar in je rad opravljal svoj
deli del. Za njim žalujejo žena in troje nedoraslih otro-
deli čev. Rajni je rad čital „Slov. Gospodarja“, katere-
deli ga je tudi pri vojakih imel naročenega. Nepozabni
deli njegov, hodi ti tu zemljica lahka!

Jurčec pri Ptuj. Hud udarec je zadet obče
deli poslovanje Rožmanovo hišo. Najstarejši sin Miha je
deli bil junaške smrti za domovino in cesarja dne 17.

junija t. l. ob Pijavi. Rajni je bil kot desetnik pov-
deli sod zelo priljubljen. Za svoje hrabro obnašanje je
deli bil odlikovan že četrtokrat s srebrno kolajno II. raz-
deli reda, z bronasto kolajno in Karlovim četnim križem.
deli Sedaj pa je bil odlikovan s srebrno kolajno I. razr.
deli Bog naj tolaži žalujoče starše, brate in sestre! Nje-
deli mu pa večni mir!

Žiče pri Konjicah. Pavel Gosak, ki je bil še e-
deli dino upanje staršem, da bodo imeli v njem oporo na
deli stare dni, posebno, ker je že eden sin (Martin) pa-
del, del, eden (dr. Tone) pa je v italijanskem vjetništvu,
deli je umrl dne 4. t. m. za pljučnico na tirolskem bojiš-
deli ču. Bil je blagega srca, mirnega, veselega značaja,
deli ljubljeno doma od vseh sosedov in znancev, kakor v
deli vojski od predstojnikov in tovarišev, ki ne morejo
deli verjeti, da blagega mladeniča ne bodo več videli na
deli tem svetu. Da, grozna je ta vojna, ki zahteva žrtvo
deli za žrtvo brez konca. Od tebe, blagi nam Pavel, pa
deli upamo, da boš prosil pri Očetu tam gori nad zvez-
deli dami za svoje potrpe starše, sestre in brata, za so-
deli rodnike, za nas tvoje sotovariše in prijatelje, kakor
deli za tvojo ljubljeno slovensko domovino.

Sv. Pavel pri Preboldu. Ker so bili zadnjič
deli prostori pretesni, vabi Slovensko katoliško izobraže-
deli valno društvo na ponavljanje svoje prireditve v ne-
del, del, del, dne 13. t. m., popoldne po večernicah, v Dru-
del, štenem domu. Spored: 1. Ljudmila, zaloigra v petih
del, dejanjih. 2. V ječi, burka. 3. Zakleta soba v gostilni
del, pri zlati goski, veseleigra. — Vstopnina kakor zad-
del, njič. Pridite!

Trbovlje. Blagoslovljenje nove zastave trbovell-
del, skega Orla se vrši dne 13. oktobra, ob enem bo ja-
del, ven nastop Orlov. Opozorjamo na to bratsko druš-
del, tvo, vse pa vabimo k obilni udeležbi! Svojo navzoč-
del, nost pri slavnosti so obljubili tudi naši narodni vo-
del, ditelji.

Mala naznanila.

Služkin o

išče prof. Fava, Maribor, Bismar-
kova ulica 17. I. nadst. 158

BARVE

za barvanje črnih, temnomo-
drih, rdečecrnih in tamnoš-
vih stotov za domače barva-
nje platna, volne in svile v
zabojih a 50 vinarjev (na
zunaj proti zaračunanju poš-
tine) priporoča H. Billerbeck
v Maribor, Gosposka ulica
št. 29. 230

Išče se

za Maribor služkinja za vsa.
Nastav v upravnstvu.

VINIČAR

se išče s 3—4 osebami. Iz-
va se pri krojaškem mojstru
Srimpf, Burggasse 20, Ma-
ribor. 237

KUMNA,

vosek in strd se po najvišji
dnevni ceni kupuje pri tvrdki
Ivan Dečko, Celje, nas-
proti Narodnemu domu. 226

Malega otroka sprejme na hrano
Julijana Škerget v Mariboru, Mlin-
ska ulica št. 9. 1204

Službo šarjenja išče inveštan v
vinoreji, sadjarstva, poljedelstvu
in vrtnarstvu, oženjen in vojašči-
ne prost. Vpraša se na upravo
Šafre pod št. 1193.

Jadranska banka v Trstu

Rednišnice: Dunaj 1., Tegethoffstrasse 7-9, Dubrovnik, Kotor, Ljubljana, Metković, Opatija, Split, Šibenik in Zadar.
Izpostava: Kranj.

IX. emisija.

Vabilo na subskripcijo.

Na podlagi sklepa rednega obnega zbora delničarjev Jadranske banke, ki se je vršil dne 15.
maja t. l. in pooblaščenja c. kr. vlade, odločil je nižje podpisani upravni svet, da izda

25 000 delnic Jadranske banke po K 400 — nominalne vrednosti

d vigaječ s tem delniško glavnico za K 10.000.000 — na K 30.000.000 — in to po sledečih pogojih:

1. Imetnikom starih delnic pripada opcijska pravica na
20.000 delnic po ceni od K 575 — tel-quel
dočim se

5 000 delnic po ceni od K 675 — tel-quel

prepusti javni subskripciji tudi za nedelnice.

2. Delnice IX. emisije sodelujejo na uspehih banke z isto pravico in dolžnostjo od 1. januarja
1919 dalje kakor stare delnice.

3. Opcijska pravica pripada imetnikom starih delnic, kateri morejo dobiti za pet starih delnic
dve novi po prvenstveni ceni od K 575 —. Delničarji, ki želijo izvršiti opcijsko pravico, morajo polo-
žiti plašče delnic pri enem zavodov, ki so navedeni kot subskripcijsko mesto.

4. Predbeležbe na delnice javne subskripcije po K 675 — sprejemajo navedena subskripcijska
mesta, toda upravnemu svetu pristojna pravica repartitije subskripiranih delnic.

5. V slučaju, da bode o priliki repartitije podpisatelju dodeljeno manjše število delnic kot je
predbeležil, se mu povrne odveč vplačana svota dne 1. novembra t. l.

6. Predbeležba in popolno vplačilo delnic se mora izvršiti med 25. septembrom in 15. okto-
brom 1918; v istem roku se mora izvršiti tudi opcijska pravica.

7. Dobiček na tečaju novih delnic pripada — po odbitku vseh stroškov in pristojbin — rezerv-
nemu zakladu Jadranske banke.

8. Subskribira se v sledečih zavodih:

a) Jadranska banka v Trstu in njene podružnice na Dunaju (I. Tegethoffstrasse 7-9), v Dubrov-
niku, Kotoru, Ljubljani, Metkoviću, Opatiji, Splitu, Šibeniku in Zadru.

b) Banka i štediona za Primorje na Sušaku in njene podružnice v Bakru in na Rijeki.

c) Prva Hrvatska štedionica v Zagrebu in njene podružnice v Bjelovaru, Brodu n. S., Cirkvenici,
Delnicah, Djakovu, Karlovcu, Kraljevicah, Novi Vinodolski, Osijeku, Požegi, Rijeki, Senju, Sisku,
Sv. Ivanu Zel., Varaždinu, Vel. Gorici, Vinkovci, Virovitici, Vukovaru in Zemunu.

d) Hrvatska centralna banka za Bosnu i Hercegovinu v Sarajevu in njene podružnice v Mostaru
in D. Tuzli.

e) Hrvatska Zemaljska banka, podružnica v Zagrebu.

f) Srpska banka v Mostaru.

g) Živnostenska banka, podružnica na Dunaju.

V Trstu, dne 25. septembra 1918.

Upravni svet Jadranske banke.

Posestvo,

4 orale lepo poslopje, sado-
nosnik, travniki in njive v
konjiškem okraju se proda,
cena 44.000 K. Več pove
Henrik Valant, Sv. Duh, Lo-
če. 236

Maribor.

Na starem dvavskem mo-
stu v Mariboru se je pri-
petila dne 28. sept. straš-
na nesreča. Štirje gojenči
s. in kr. višje vojaške re-
alke so hoteli po moč iti
čez most, kar pade gojenec
Frjo Berović de Bejna na
nekem odprtem mestu v
valove narasle Drave in u-
tone. Trupla nesrečnega
Berovića do danes še ni-
so mogli najti. Poveljstvo
c. in kr. višje vojaške re-
alke prosi občinstvo ob
Dravi ležečih občin, v slu-
čaju, da se truplo najde,
takojšnjega obvestiti, li se
a-j pošlje na imenovan-
poveljstvo. Imel je na sebi
celeno uniformo in gaza-
šo. 233

Dobro ohranjen

švalni stroj se zelo poseni
proda ali proti gotovini ali
proti živilom v papirnati tr-
govini. Stolna ulica št 5,
Maribor. 235

VINIČARJA

iščem s 3—4 delavci, vino-
grad 1/2 ure od mesta. Na-
tančneje se izve v Mariboru,
Pfarrhofgasse 9, Sodin. 234

Viničar

s 4 delavskimi osebami, z
vsem izborno oskrbljen, s pol-
jem itd. sprejme Jan. Bregar,
klobučar, Maribor, Herren-
ga se 16. 184

Hiša

za vsak obrt sposobna eno-
nadstropna, na vogalu z ve-
likim vrtom, dvor in kleti v
Mariboru, Meljska cesta 43,
se proda. Le resnim kupcem
se dajo pojasniti. Cena
124.000 K. „Rošker“ zjutraj
od 8—10 ure. 224

Potrjim srcem naznanjamo prežalostno
vest, da je naša preljuba hči, oziroma sestra,
avakinja in teta, gospod čna

MICIKA MAHER,

učiteljica

dne 10. oktobra 1918 ob pol 11 uri dopol-
dne, previdena s svetotajstvi v 22. letu svoje
starosti mirno v Gospodu zapala.

Pogreb drage pokojnice se vrši v soboto
dne 12. oktobra ob 9. uri predpoldne v hči
ž losti v Digošah na pokopališče pri Devici
Mariji v Brezju.

Digoše, dne 10. oktobra 1918.
239 Žalujoča rodbina Maher.

lo v bojih dne 8. okt. vjetih 11.000 Nemcev in vpljenjenih čez 200 nemških topov. Nemci so se umaknili tudi v Argenih, in sicer med rekama Aire in Moze, kjer so izgubili postojanko Appremout in Montfaucon. Ta del fronte so prevzele ameriške čete.

Angleži zasedli Cambrai.

V veliki bitki na francoski fronti na črti med mestoma Cambrai in St. Quentin se je Angležem poročilo globoko udreti v nemško fronto. Padla je v angleško oblast važna postojanka Cambrai in angleške čete so prodirale do mesta Bohain vzhodno od mesta Cambrai. Takozvana Hindenburgova črta, o kateri se je zatrijevalo, da je nepremagljiva, je venoma prebita.

Na bojiščih.

Na srbskem bojišču so prodirale srbske in francoske divizije do ozemlja južno od mesta Niš, kjer so že zapletene v boje z našimi četami. Leskovac se nahaja v srbski oblasti. Na onem srbskem ozemlju, katerega so zasedle naše čete, napadajo četaši naše čete. — Na albanskem bojišču smo izpraznili tudi desni breg reke Skumbi in se umikamo v smeri proti Tirani. Elbasan se že nahaja v oblasti četverospornostnih čet. Zadrželi smo torej izpraznjevati vse tisto zasedeno ozemlje, glede katerega zahteva Wilson, da ga moramo izprazniti še poprej, predno se pričnejo mirovna pogajanja.

Politične vesti.

Parlamentarci pri cesarju. V zbornici se širijo vesti o kabinetni krizi. Govori se, da bo na čelo novega ministrstva stopil dvorni svetnik Lammasch, drugi govorijo zopet o grofu Sylva-Tarouci. Husarek se je posvetoval z različnimi parlamentarci o položaju. Voditelji raznih strank so te dni pozvani k cesarju, med drugimi: dr. Korošec za Jugoslovane, za Čeha Hruban, Tusar in Fiedler, za Poljake Tertil in grof Bawarowski.

Spremembe tudi na Madžarskem. Z ozirom na nastali položaj so se tudi razmere na Ogrskem spremenile. Listi pišejo, da bo vodja opozicije, grof Mihael Kerolyi postal ministrski predsednik. Dne 9. oktobra sta bila Wekerle in Tisza pri cesarju v avdijenci. Oba skušata doseči, da bi še ostalo pri dosedanjem kuržu.

Jugoslovanska socialna demokracija za Jugoslavijo. SHS. Dne 6. oktobra se je vršila v Zagrebu jugoslovanska socialistična konferenca. Po dolgi razpravi je bila sprejeta od slovenskih hrvatskih delegatov sledeča resolucija: I. Jugoslovanska socialistična konferenca izjavlja, da stoji v soglasju s svojimi dosedanjimi programatičnimi izjavami v narodnem oziru neomejeno na stališču popolne samoodločbe narodov ter zahteva nato združitev SHS. v samostojno demokratično jugoslovansko državo. Jugoslovanske socialne demokratične stranke stopijo v Narodni Svet.

Hrvatsko-srbska koalicijska je sklenila, da vstopi v jugoslovanski Narodni Svet. S tem je torej vsa Hrvatska razun nekaterih frankovcev za jugoslovansko ujedinjenje.

Zadeva ustanove Ferk ugodno rešena. Poslanec dr. Verstovski je naučni minister Madesky na njegovo ponovno intervencijo izjavil, da je zadeva glede ustanove Ferk ugodno rešena. Po triletnem boju se je torej posrečilo zadevo končati v prilog ubogim slovenskim dijakom, katerim nemškonacionalni kurs pri vladi ni privoščil kruha. Obenem je ta zadeva dokaz, na kak pedel način je hotel nemškonacionalni sistem ugrabiti slovenskim dijakom lepo vsoto 400.000 K. Namestništvo v Gradcu je na zahtevo naučnega ministrstva vprašalo mestni urad v Mariboru za svet in ta je odgovoril, da naj se ustanova dovoli samo, če je bodo deležni tudi Nemci. Sedaj je te zarote proti slovenskim dijakom konec. Nemška požrešnost je propadla.

Odločen korak za ustanovitev samostojne Poljske. Poljski regentski svet je izdal javen proglas na poljski narod, v katerem zahteva, naj se na podlagi nedeljivosti in neodvisnosti Poljske razpusti sedanji poljski državni svet ter se razpišejo volitve v parlament. V oklicu se zahteva sestavo vlade iz zastopnikov ljudstva, ta vlada naj izdela volilni red za državni zbor na široki demokratični podlagi, nova Poljska naj obsega vse pokrajine kjer stanujejo Poljaki, bodisi v Nemčiji ali Avstriji. Zahteva se dohod do morja. Poljski klub državnega zbora je v seji dne 9. t. m. pozdravil oklic regentskega sveta. Tozadevna izjava načelnika dr. Tertila je bila sprejeta z velikim navdušenjem.

Krščanski socialci za „Nemško Avstrijo.“ Zveza krščansko-socialnih poslancev v državnem zboru je zborovala dne 8. t. m. več ur. Posvetovala se je o bodočem stališču Nemcev v Avstriji in z vprašanjem samoodločbe narodov. V resoluciji, ki se je sprejela, povdarjajo krščanski socialci, da priznavajo pravico samoodločbe slovanskih in romanskih narodov v Avstriji, a zahtevajo enako pravico tudi za nemški narod v Avstriji. Zveza je pripravljena na tej podlagi se pogajati z drugimi narodi o preuredbi Avstrije v federacijo prostih in narodnih skupnosti. Zveza zahteva nadalje, da se vse nemške pokrajine v Avstriji združijo v narodno skupnost in da se prizna nemškemu narodu v Avstriji pravica samoodločevanja. Brezpogojno in za vedno se odklanja priklopitev nemških ozemelj v Avstriji v tujenarodne skupnosti. Zveza izjavlja, da neomajano vstraja pri svojem verskem in dinastičnem prepričanju.

vendar se še najdejo zaslepljeni starši, ki pošiljajo svoje otroke v samonemške šole. Smilijo se nam taki zaslepljeni reveži! Ali morda mislijo, da bodo jedli v Jugoslaviji boljši kruh, če se bo o njih vedelo, da so imeli svoje otroke v nemški šoli? Kakor so naši neprijatelji delali dosedaj z nami, tako bomo i postopali mi v bodoče s tistimi, ki še zdaj ne morejo opustiti svojega nemškutarjenja. Kdor je pameten, ve, kaj mu je storiti.

Same posilinemce nastavljajo. Mariborski veterinar ni nadzornik Fišer je nastavljen v svoji pisarni hudega „Nemca“ Goloba od Sv. Trojice. Po okraju je nastavljen skoro same naše nasprotnike, kakor Laha Paskolo, koroškega Slovenca Hojnika, pesniškega Weingerla, šentlenartskega Solaka, pobreškega Čafa itd. Potem ni nobeno čudo, da gre rekvizicija živine v mariborskem okraju tako „vzorno“ naprej. — Vodja okrajnega glavarstva dr. Kramerer je nastavljen v skladišču, kjer morajo kmetje oddajati zrnje, nekega nemškega komija, o katerem prihaja dan za dnem več „lepih“ pritožb. Posebno se hvali njegova brezmejna „prijaznost“ in uljudnost napram slovenskim kmetom. V žitnem oddelku ni nastavljen ne eden Slovenec. Pač pa uživajo Slovenci milost, da smejo biti sluge in pometači v posloplju e. kr. okrajnega glavarstva.

Zakaj se tako trga za Bosno? Madžari bi jo radi imeli, Nemci se potegujejo zanjo. Zakaj? Bosna ima poltretji milijon oralev gozdov, leta 1916 je izkopala 10 milijonov centov rjavega premoga, železa skoro dva milijona stotov, velike množine mangana, svinca, bakra itd. Odtod tako velika ljubezen. Kdo ima pa resnično pravico do Bosne, to vsi vemo, in ta pravica bo tudi obveljala.

Spremembe v Turčiji. Veliki vezir Talaat paša je podal sultanu svojo ostavko. Sultan je ostavko sprejel. Vodstvo uradnih poslov je do sestave novega ministrstva poverjeno bivšemu londonskemu poslaniku Tewfik paši. — Stranka za enotnost in svobodo v Turčiji je imela dne 7. t. m. v Carigradu občni zbor, na katerem je prišlo do živahnega razpravljanja o zunanji politiki. Bivši poslanik v Sofiji Fethi paša je vprašal v imenu večje skupine odposlancev, zakaj je Turčija pravzaprav pričela z vojno in kakšen cilj zasleduje s tem.

Štajerski nemški industrijalci so se dne 8. oktobra izjavili za pravico samoodločevanja nemškega naroda za ljudsko zastopstvo na demokratičnih temeljih.

Sv. Oče za mir. Ni menda kronanega kneza na svetu, ki bi bil toliko storil za dosego miru, kakor ravnosestanji sv. Oče, kajti celo najljutejši sovražniki katoliške Cerkve priznavajo, da je v tej svetovni vojni ravno vladajoči poglavar katoliške Cerkve storil največ za dosego miru ter da se ublažijo neštete krutosti sedanje vojne. Vsi švicarski listi, torej tudi protestantovski, poročajo, da sv. Oče sedaj napenja vse svoje moči, da bi prišlo do svetovnega miru.

Predsednik severoameriške ljudovlade, Wilson, se je zadnje dni preteklega tedna zopet dalj časa temeljito posvetoval z zastopniki češkega, poljskega in jugoslovanskega naroda. Jugoslovane je zastopal bivši hrvatski poslanec dr. Hinkovič. Kakor poroča list „Gazette de Lausanne“, je Wilson obljubil in slovesno zatrdil, da morajo dobiti Jugoslovani zaželjeno samostojnost.

Tedenske novice.

Častno občanstvo. Občinski odbor občine Solčava je v svoji zadnji redni seji dne 6. t. m. imenoval na predlog g. Roka Klemenšek g. državnega poslanca dr. Korošca častnim občanom; občuduje naš vzor, neustrašen narod bratski-češki ter se klanja idejam velikega Kreka.

Iz celovške škofije. Kakor znano, so celovski gg. korarji vzeli č. g. kornemu vikarju, uglednemu duhovniku, Fr. Smodeju službo kornega vikarja. Na njegovo mesto je imenovan prefekt v nemškem dijaškem konvktu, g. Fr. Zündorf, rodem iz Vellendorfa v Pruski Šleziji. Na novo je imenovan za kornega vikarja prefekt Albert Istel, rodem Bavarci. Za veroučitelja na šoli za ročna dela v Celovcu je namesto č. g. Smodeja imenovan Nemec

Jan. Lamprech. Celovsko nemštvo je tako zopet podprto tudi od duhovske strani — župnijski izpit je delalo od 1. do 3. okt. 8 gospodov, med njimi Slovenca: Ant. Mlinar, provizor v Gorenčah in Jož. Verhnjak, provizor v Domatahah. — Č. g. Štefan Sakelšek, provizor v Čt. Lipšu, pride za kanonika v Gosposveto. — Na celovških ljudskih šolah je do 31. okt. razpisano mesto veroučitelja.

Dijaški kuhinji v Mariboru so darovali p. n.: Neimenovani iz Mozirja 200 K; Evald Vračko, župnik, St. Ilj v Slov. gor., 20 K; dr. Anton Jerovšek, ravmatelj Cirilove tiskarne v Mariboru, 100 K; St. Cajnkar, šestosolec v Saveh, od dijaške veselice pri Sv. Tomažu pri Ormožu, 150 K; J. Kranz v ? (po g. prof. Voglarju) 20 K; Čitalnica v Slov. Bistrici kot dobiček veselice dne 25. 8. 500 K; Gospodje zbrani na pogrebu č. g. župnika Alojzija Suta pri Sv. Marjeti na Ptujskem polju mesto venca na grob pokojnika 411 K; Kmetijska zadruga v Račju 20 K; Matko Krevh, kaplan v Remšniku, nabral 52 K; Iv. Atelšek, kaplan, Sv. Marko pri Ptuj, 15 K; Vime. Holcman, kaplan, Laško, 25 K; dr. Anton in Ivanka Žizek, zdravnik, Ormož, 100 K; Okrajna hranilnica v Slovenjgradu 100 K; F. Tovornik, Slivnica pri Mariboru, dar Marijine družbe 100 K; Deželni odbor Štajerski za leto 1918 800 K; Anton Rantaša, e. in kr. vojni kurat, 50 K; M. Poš, Šivilja v Rogatecu, 20 K; dr. Janko Sanda, duhovnik v pokoju, Rogatec 10 K; Franc Toplak, kaplan, Pišce, 10 K; Josip Golec, gostilničar, Maribor, 10 K; Pavel Holcman, kaplan, Sv. Magdalena v Mariboru, 30 K; Gospa Kurth po dijaku Romu 10 K; M. Meško, župnik pri Kapeli, mesto venca na grob blagega prijatelja župnika A. Vraz, 50 K; Mila Schreiner, nadučiteljica, Sv. Jurij ob južni žel., 10 K; Stanka Schreiner, učiteljica, Sv. Jurij ob južni žel., 10 K; Trije neimenovani 40 K; Neimenovani 80 K; Vsem p. t. darovalcem iskrena hvala! — Prof. M. Pirce, Maribor, Wildenrainergasse 16., t. a. blagajnik.

Opuščeni vlaki. Dne 11., 12. in 13. oktobra ne bosta vozila na južni železnici dnevna brzovlaka št. 1. in 2. Iste dni bo izostal tudi osebni vlak št. 35, ki privozi ob 7:33 zjutraj iz Dunaja in vozi ob 8:13 proti Trstu. Dne 12., 13. in 14. oktobra pa ne bo vozil osebni vlak št. 32, ki vozi zvečer ob 8:30 proti Dunaju.

Za jugoslovansko deco. V Solčavi sta nabrali za jugoslovansko deco gospa Marica Zemljak, so-praga šolskega vodje, ter gđc. P. Deleja 141 K.

Ne shranjujte papirnatega denarja! Kdor bo imel čez nekaj časa shranjene bankovce, se bo prav bridko kesal. Kupite za nje raje bodisi posevino ali kakoršnokoli drugo robo. Odplačujve pri nemških hranilnicah. Slovenske vam dajo v tem oziru brezplačna pojasnila.

Orožja se še sedaj ne bo zaplenila. Še v župniji Sv. Jakoba v Slov. gor. je prisel nek nemški uradnik, ki je grozil, da bodo oblasti v naših krajih odvzemala orožje. To je laž! Orožja, ki ga imate za lastno obrambo pri hiši in za katero imate uradni orožni list, vam ne sme nihče odvzeti. Ker pa sedaj orožje uzmoviči pridno kradejo, svetujemo, da puške, samokrese in enako orožje dobro osnažite, namažite in shranite tako, da ga tatovi in razni nepoklicani ne bodo mogli najti in odnesti.

Izvrsten je slovenski šalji list „Kurent.“ V zadnji številki priobčene slike: Kako se sovražnik Jugoslavije zaganja v knezoškofa Jegliča, Kako se hitijo nemškutarji učiti slovenski; Zakaj Nemci v Ljubljani hiše predajajo itd., so izborne in vsak Slovenec se od srca smeji. Takega lista nam je že res bilo treba. Priporočamo „Kurenta“, da si ga naročite! Stane za letos 10 K. Naroča se pri uravnistvu v Ljubljani, Stari trg št. 19.

Cene za železo zopet zvišane. Pred vojno so znašale cene za železo v palicah 17 K. Do 1. oktobra so nato cene za železo stalno naraščale in so znašale 65 K. Sedaj so pa vnovič zvišali cene za železo od 65 K na 80 K.

Slovenski živinorejci, pozor! Iz mariborskega okraja dobivamo toliko poročil o čudnem postopanju pri rekviziciji živine, da niti vseh priobčiti ne moremo. Sumljivo in čez mero čudno je, da veterinar ni nadzornik Fišer ne more videti in noče slišati, da sme Švabi, Nemci ali nemškutar imeti dva do trikrat več živine kot domači slovenski kmet na enako velikem posestvu. Vse pritožbe nič ne izdajo. Fišerju je prav vse eno, ali more kmet-domačin obsejati svoje njive, ali ne, prav nič mu ni mar, ali gnijejo poljski pridelki pri slovenskem kmetu na njivi celo jesen. Nemški kmet sme imeti živine, kakor se mu zljubi, če je le dober z ljudmi, ki imajo kaj opravka pri rekviziciji. Tu bo treba seči po samopomoči. Poslovalnica slovjstajerskih poslancev v tiskarni sv. Cirila v Mariboru zbira podatke o „dvojni meri“ pri rekviziciji živine. Slovenske živinorejce mariborskega okraja pozivamo, da poročajo našemu uredništvu ali Poslovalnici o vsakem kričečem slučaju. Poročilo sestavi tako le: Slovenec J. J. ima ... oralov posestva, a ima samo ... glav živine. Nemec M. M. ima ... oralov posestva in ima ... glav živine, od teh ... volov, ... krav, ... bikov, ... konj, ... telic, ... telet. Takih poročil prosimo posebno iz krajev okrog Maribora in iz občin, koder so naseljeni Švabi in nemčurji. Celu zadevo bomo izročili v pretres na višjem mestu. Dognati mora se, kje tiči vzrok, da se kmeta-domačina pri oddaji živine huje obremeni kot tuje, bogataše, meščane in naše politične nasprotnike. Samopomoč je najboljša pomoč!

Licitacija konj v Gradcu se ni vršila dne 10 okt., ampak se bo vršila dne 19. okt. l. l.

Ravnalne cene za vino je osrednja komisija za preizkovanje cen na Dunaju preklicala. Novih ravnalnih in najvišjih cen za vino ne bo.

Davkaprosto kuhanje žganja se mora letos naznaniti finančni straži in ne občinskemu uradu dne 15. nov. 1918.

Odlikovanje. G. Anton Albert, postajenačelnik c. kr. državne železnice v Sattendorfu na Koroškem, je odlikovan za izbornu službovanje pri vojnem železniškem prometu z zaslužnim križcem s krono na traku hrabrostne kolajne. Čestitamo!

Princ Karol Hesenski — finski kralj. Finski deželni stan je v sredo izvolil hesenskega princa Karola za finskega kralja. Veliko vprašanje pa je, če bo novoizvoljeni kralj sploh kdaj zasedel svoj prestol.

Jugoslavija. Jugoslovanom, Knjižica, ki se je tako priljubila našemu ljudstvu, se zopet dobi v Cirilovi tiskarni v Mariboru. Cena s poštnino vred 50 vin. Slovenci, sežite pridno po njej!

Marija, žalostna Mati. Premišljevanja in molitve. Spisal dr. Josip Hohnjec, profesor bogoslovja v Mariboru. Mirno lahko trdimo, da tako popolnega, izvršnega molitvenika še Slovenci do zdaj nimamo, kakor je ta. Pisatelj, neumorni organizator slovenskega ljudstva, se je v resnici potrudil podati svoemu ljudstvu nekaj dobrega. Knjiga vsebuje v prvem delu osem obširnih premišljevanj o Žalostni Materi božji. Tu je nakupičenih nebroj zlatih pobožnosti v čast Žalostni Materi in v čast trpljenju Jezusovemu, štiri sv. maše in zbirka splošnih molitev in pobožnosti. Ob koncu je g. pisatelj še dodal razne molitve v boleznih, za bolnike, za umirajoče in za rajne. Novo knjigo prav toplo priporočamo. Cena s poštnino vred K 6.50. Naroča se v Cirilovi tiskarni v Mariboru.

Družbine bukvice za dekleta. Spisal Rožman Jožef, pokojni nadžupnik konjiški. Ko so Marijine družbe bile pri nas še popolnoma nepoznane, je preblagi in goreči nadžupnik Rožman v Konjicah iste upeljal že za vse stanove. Za dekliško Marijino družbo je izdal tudi poseben molitvenik, ki se odlikuje po krasnih naukih in izbranih molitvah za Marijine družbenice. Kot vnet dušni pastir je poznal srca in potrebe Marijinih družbenic, zato je pa znal tudi pri sestavi molitvenika ubrati pravo struno. Knjižica se je družbenicam tako prikupila, da je doživela že 13. natis. Ker so pošli zdaj vsi molitveniki za Marijine družbenice, zato tega posebno priporočamo. Gotovo ne bo nikomur žal, ki si ga bo naročil. Cena s poštnino vred 6 K. Naroča se v Cirilovi tiskarni v Mariboru.

Posvetitev družin presv. Sreca Jezusovemu je naslov novi knjižici, ki obsega kratko zgodovino te od papežev toplo priporočane pobožnosti in pa posvetitve molitve. Ob koncu je pridjana za duhovnike tudi molitev za blagosloavljanje kipov ali podob presv. Sreca. Knjižica se naroča v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru in stane s poštnino vred komad 30 v. 100 komadov s poštnino vred 25 K.

Križev pot za vojni čas obsega res v sree segajoča premišljevanja o Kristusovem trpljenju. Poleg tega se ima knjižica veliko molitev za razne potrebe posebno pa toliko potrebne molitve za mir. Stane pa s poštnino vred 20 v. komad. 50 komadov pa 8 K. Naroča se v Cirilovi tiskarni v Mariboru.

Posamezne številke „Slovenskega Gospodarja“ in „Straže“ stanejo od 1. oktobra naprej v razprodaji 20 v. brez ozira na to, ali imajo 4 ali 8 strani!

Dopisi.

Maribor. S svojim surovim nastopanjem proti slovenskim kmetom je naše mestno nemškutarsko prebivalstvo in naš mestni magistrat srečno dosegel, da slovenski kmet ne spravlja več nobenih poljskih pridelkov na naš trg, še celo zelja ni več videti, dočim ga je bilo v prejšnjih letih v izobilju. Na nemškutarska izzivanja je pač tak odgovor času primeren!

Sv. Hl v Sl. gor. Umri je Vekoslav Stelcer, ekonom v Štihovcu, iz znane Stelcerjeve rodbine. Bil je vzoren trtorjec. N. p. v m!

Hoče. V nedeljo, dne 13. t. m. ima po večerntcah Dekliška Zveza svoj shod v kaplaniji. — Za uboge jugoslovanske otroke se je dosedaj nabralo 725 K 18 vin.

Digoše pri Mariboru. Dne 10. oktobra je umrla v cvetu svoje starosti, stara še le 22 let, tukajšnja učiteljica Micika Maher. Svetila ji večna luč!

Sv. Trojica v Slov. gor. Dne 29. sept. se je poročil J. Anžel iz Oseka z g. Marijo Zupan iz Trbovelj. Svate so zbrali 28 K za slov. šolo v Mariboru. Želi se, da bi se to v Slovenskih goricah splošno posnemalo! Novoporočencema obilo nebeskega blagoslova!

Sv. Peter pri Radgoni. Došlo je žalostno poročilo od č. g. vojnega kurata, da je padel, zadet od sovražne granate na italijanskem bojišču Jarež Škerget iz Stavenskega vrha. Pokopan je na gori Monte Cello. Po pokleu je bil tesar in je rad opravljal svoj obrt. Za njim žalujejo žena in troje nedoraslih otročičev. Raini je rad čital „Stražo“ in „Gosp.“, katerega je tudi pri vojakih imel naročenega. Nepozabni Janez, bodi ti tuja zemlja lahka!

Jurovec pri Ptuj. Hud udarec je zadal obče spoštovano Rozmanovo hišo, Najstarejši sin Miha je padel, naške smrti za domovino in cesarja dne 17.

junija t. l. ob Pijavi. Rajni je bil kot desetnik povsod zelo priljubljen. Za svoje hrabro obnašanje je bil odlikovan že četrtočkrat s srebrno kolajno II. razreda, z bronasto kolajno in Karlovim četnim križem. Sedaj pa je bil odlikovan s srebrno kolajno I. razr. Bog naj tolaži žalujoče starše, brate in sestre! Njemu pa večni mir!

Ziše pri Konjicah. Pavel Gosak, ki je bil še edino ujanje staršem, da bodo imeli v njem oporo na stare dni, posebno, ker je že eden sin (Martin) padel, eden (dr. Tone) pa je v italijanskem vjetništvu, je umrl dne 4. t. m. za pljučnico na tirolskem bojišču. Bil je blagega srca, mirnega, veselega značaja, ljubljn doma od vseh sosedov in znancev, kakor v vojski od predstojnikov in tovarišev, ki ne morejo verjeti, da blagega mladeniča ne bodo več videli na tem svetu. Da, grozna je ta vojna, ki zahteva žrtvo za žrtvo brez konca. Od tebe, blagi nam Pavel, pa upamo, da boš prosil pri Očetu tam gori nad zvezdami za svoje potrte starše, sestre in brata, za sorodnike, za nas tvoje sotoyariše in prijatelje, kakor za tvojo ljubljeno slovensko domovino.

Sv. Pavel pri Preboldu. Ker so bili zadnji prostori pretesni, vabi Slovensko katoliško izobraževalno društvo na ponavljanje svoje prireditve v nedeljo, dne 13. t. m., popoldne po večerntcah, v Društvenem domu. Spored: 1. Ljudmila, žaloigra v petih dejanjih. 2. V ječi, burka. 3. Zakleta soba v gostilni „pri zlati goski“, veseloigra. — Vstopnina kakor zadnjič. Pridite!

Trbovlje. Blagoslovljenje nove zastave trboveljskega Orla se vrši dne 13. oktobra, ob enem bo javen nastop Orlov. Opozorjamo na to bratska društva, vse pa vabimo k obilni udeležbi! Svojo navzočnost pri slavnosti so obljubili tudi naši narodni voditelji.

Mala naznanila.

Služkinjo
išče prof. Fava, Maribor, Bismarkova ulica 17. I. nadst. 188

BARVE
za barvanje črnih, temnomodrih, rdečecrnih in tamnosivih štofov za domače barvanje platna, volne in svile v zabojih a 50 vinarjev (na zunanji proti zaračunjenju poštnine) priporoča H. Billerbeck v Maribor, Gosposka ulica šte. 29. 230

Išče se
za Maribor služkinja za vse. Naslov v upravnistvu.

VINIČAR
se išče s 3—4 osebami. Izve se pri krojaškem mojstru Srimpf, Burggasse 20, Maribor. 237

KUMNA,
vosek in strd se po najvišji dnevni ceni kupuje pri trdku Ivan Dečko, Celje, nasproti Narodnemu domu. 226

Malega otroka sprejme na hrano Julijana Škerget v Mariboru, Mlinška ulica št. 9. 1204

Službo šaferja išče invezhan v vinoreji, sadjarstvu, poljedelstvu in vrtnarstvu, oženjen in vojaščin prost. Vpraša se na upravo „Safre pod št. 1198.“

Jadranska banka v Trstu

Podružnice: Dunaj I., Tegetthoffstrasse 7-9, Dubrovnik, Kotor, Ljubljana, Metković, Opatija, Split, Šibenik in Zadar. Izpostava: Kranj.

IX. emisija.

Vabilo na subskripcijo.

Na podlagi sklepa rednega občnega zbora delničarjev Jadranske banke, ki se je vršil dne 15. maja t. l. in pooblaščenja c. kr. vlade, odločil je nižje podpisani upravni svet, da izda

25.000 delnic Jadranske banke po K 400— nominalne vrednosti
dvigajoč s tem delniško glavnico za K 10.000.000— na K 30.000.000— in to po sledečih pogojih:

- Imetnikom starih delnic pripada opcijska pravica na **20.000 delnic po ceni od K 575— tel-quel** dočim se **5.000 delnic po ceni od K 675— tel-quel** prepusti javni subskripciji tudi za nedelnčarje.
- Delnice IX. emisije sodelujejo na uspehih banke z isto pravico in dolžnostjo od 1. januarja 1919 dalje kakor stare delnice.
- Opcijska pravica pripada imetnikom starih delnic, kateri morejo dobiti za pet starih delnic dve novi po prvenstveni ceni od K 575—. Delničarji, ki želijo izvršiti opcijsko pravico, morajo položiti plašče delnic pri enem zavodov, ki so navedeni kot subskripcijsko mesto.
- Predbeležbe na delnice javne subskripcije po K 675— sprejemajo navedena subskripcijska mesta, toda upravnemu svetu pristojna pravica repartitije subskribiranih delnic.
- V slučaju, da bude o priliki repartitije podpisatelju dodeljeno manjše število delnic kot je predbeležil, se mu povrne odveč vplačana svota dne 1. novembra t. l.
- Predbeležba in popolno vplačilo delnic se mora izvršiti med 25. septembrom in 15. oktobrom 1918; v istem roku se mora izvršiti tudi opcijska pravica.
- Dobiček na tečaju novih delnic pripada — po odbitku vseh stroškov in pristojbin — rezervnemu zakladu Jadranske banke.
- Subskribira se v sledečih zavodih:

- Jadranska banka v Trstu in njene podružnice na Dunaju (I. Tegetthoffstrasse 7-9), v Dubrovniku, Kotoru, Ljubljani, Metkoviću, Opatiji, Splitu, Šibeniku in Zadru.
- Banka i štediona za Primorje na Sušaku in njene podružnice v Bakru in na Rijeki.
- Prva Hrvatska štedionica v Zagrebu in njene podružnice v Bjelovaru, Brodu n. S., Cirkvenici, Delnicah, Djakovu, Karlovcu, Kraljevicah, Novi Vinodolski, Osijeku, Požegi, Rijeki, Senju, Sisku, Sv. Ivanu Zel., Varaždinu, Vel. Gorici, Vinkovci, Virovitici, Vukovaru in Zemunu.
- Hrvatska centralna banka za Bosnu i Hercegovinu v Sarajevu in njene podružnice v Mostaru in D. Tuzli.
- Hrvatska Zemaljska banka, podružnica v Zagrebu.
- Srpska banka v Mostaru.
- Zivnostenska banka, podružnica na Dunaju.

V Trstu, dne 25. septembra 1918.

Upravni svet Jadranske banke.